

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΘΕΜΑ: ΠΙΛΟΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΤΗΣ
ΔΟΚΙΜΑΣΙΑΣ ΣΥΝΘΕΤΩΝ ΛΕΞΕΩΝ ΣΕ
ΕΛΛΗΝΕΣ ΕΝΗΛΙΚΕΣ 65-75 ΕΤΩΝ .**

**TITLE: COMPOUND WORD TEST: A PILOT
STUDY IN GREEK ADULTS AGED 65-75
YEARS.**

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ: Κοσίφη Αντωνία

Κανάκη Αφροδίτη- Δήμητρα

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : Ανυφαντής Εμμανουήλ

ΣΥΝΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: Σταυρούλα Γεωργοπούλου

ΠΑΤΡΑ 2016

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1.Εισαγωγή.....	8
2.Θεωρητικό κομμάτι.....	9
2.1.1 Ορισμός σύνθετων λέξεων.....	9
2.1.2 Χαρακτηριστικά σύνθετων λέξεων.....	9
2.1.3 Δείκτης σύνθεσης.....	10
2.1.4 Η κεφαλή των σύνθετων λέξεων.....	11
2.1.5 Κατηγοριοποίηση των σύνθετων λέξεων.....	12
2.1.6 Γραμματικές κατηγορίες των σύνθετων λέξεων.....	14
2.2 Νευρογλωσσολογικές μελέτες.....	16
2.2.1 Φωνολογικός σχεδιασμός των σύνθετων λέξεων.....	17
2.2.2 Η μορφολογική αποσύνθεση.....	17
2.2.3 Η συχνότητα των συστατικών των σύνθετων λέξεων.....	18
2.2.4 Η σημασιολογική και μορφολογική τους διαφάνεια.....	19
2.2.5 Η γνώση της δομής μιας σύνθετης λέξης.....	20
3. Μεθοδολογία.....	21
3.1 Πιλοτική έρευνα.....	21
3.2 Δείγμα.....	21
3.3 Περιοχές έρευνας.....	22
3.4 Εργαλεία μέτρησης.....	22
3.5 Διαδικασία μέτρησης.....	24
4. Αποτελέσματα.....	24
4.1 Χαρακτηριστικά λέξεων.....	25
4.2 Χαρακτηριστικά εξεταζομένων.....	26
5. Συζήτηση.....	29
5.1 Συζήτηση σχετικά με τα χαρακτηριστικά των λέξεων.....	29
5.2 Συζήτηση σχετικά με τις διαδικασίες.....	29
5.3 Συζήτηση σχετικά με τα χαρακτηριστικά των εξεταζομένων.....	30

5.4 Παράμετροι διαδικασίας.....	31
5.5 Προτάσεις για περαιτέρω διερεύνηση.....	32
6. Επίλογος.....	33
7. βιβλιογραφία.....	34

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

<<Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε θερμά τον επιβλέποντα καθηγητή μας κ. Εμμανουήλ Ανυφαντή , του τμήματος λογοθεραπείας ΤΕΙ Πατρών, για την καθοδήγηση, υπομονή και ανοχή του κατά την περίοδο συνεργασίας μας . Επίσης, ευχαριστούμε τις οικογένειες μας για την στήριξη και την κατανόηση που έδειξαν. Οφείλουμε ένα μεγάλο ευχαριστώ σε όλους τους συμμετέχοντες που έλαβαν μέρος με μεγάλη προθυμία στην έρευνά μας, διότι χωρίς την συνεργασία τους δεν θα ήταν εφικτή η συλλογή του δείγματός μας. Τέλος, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε όλους τους καθηγητές του ΤΕΙ Πατρών για τις γνώσεις που μας μετέδωσαν.>>

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

ΣΚΟΠΟΣ

Οι σύνθετες λέξεις χρησιμοποιούνται από ανθρώπους κάθε ηλικίας σε καθημερινή βάση στον αυθόρμητο λόγο αλλά και στην κατονομασία των αντικειμένων . Η δημιουργία σύνθετων λέξεων είναι από τις πιο παραγωγικές διαδικασίες της γλώσσας και ιδίως για μια γλώσσα όπως η Ελληνική, που είναι πλούσια σε μορφολογία αλλά και σύνθεση. Ωστόσο , παρατηρείται μεγάλο κενό στην βιβλιογραφία σχετικά με την επεξεργασία των σύνθετων λέξεων. Στόχος , λοιπόν , της παρούσας πτυχιακής εργασίας είναι η διερεύνηση της επεξεργασίας των σύνθετων λέξεων σε φυσιολογικούς ενήλικες ηλικίας 65-75 ετών.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Στην συγκεκριμένη έρευνα, επιλέχθηκε η ποσοτική μέθοδος ως μέσο εξέτασης των δεδομένων ,μέσω χορήγησης δοκιμασιών. Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 35 φυσιολογικοί ενήλικες ηλικίας 65-75 ετών. Στους ενήλικες χορηγήθηκαν δύο δοκιμασίες. Η πρώτη δοκιμασία αφορούσε την εκτίμηση των γνωστικών ικανοτήτων τους μέσω μιας δοκιμασίας ευαίσθητης στην ανίχνευση γνωστικών ελλειμμάτων ,και στην συνέχεια σειρά είχε η χορήγηση της δοκιμασίας με τις σύνθετες λέξεις.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Η έρευνα έδειξε ότι σε όλες τις διαδικασίες επεξεργασίας των σύνθετων λέξεων γίνεται φανερή επίδραση της συχνότητας των συστατικών μερών της σύνθετης λέξης.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ισχυρή φαίνεται να είναι η επίδραση συχνότητας των συστατικών μερών της σύνθετης λέξης σε όλες τις διαδικασίες επεξεργασίας σύμφωνα με τα αποτελέσματα. Ωστόσο, στην συγκεκριμένη έρευνα, χορηγήθηκε μια δοκιμασία που δεν έχει χορηγηθεί από κάποιον άλλον ερευνητή και είναι υπό διαμόρφωση. Συνεπώς , άνοιξε ένας πολύ ενδιαφέρον δρόμος όσον αφορά τον τρόπο επεξεργασίας των σύνθετων λέξεων .Παρόλα αυτά ,η έρευνα χρειάζεται περαιτέρω διερεύνηση στο μέλλον.

ABSTRACT

SCOPE

The compound words used by people of all ages on a daily basis in spontaneous speech and the naming of objects. The creation of compound words is among the most productive processing of language and especially in Greek language, which is rich in morphology and composition. However, there is insufficient literature on the processing of compound words. Therefore, this research aims to investigate the processing of compound words in normal adults aged 65-75 years.

METHODOLOGY

The quantitative method was selected in this research, as a means for examining the data by administering tests. The sample consisted of 35 normal adults aged 65-75 years. The adults were examined to two tests. The first test addressed the level of their cognitive abilities through a process that is sensitive in detecting cognitive deficits and the next test was the test with the compound words.

RESULTS

The research showed that to the processing of compound words become apparent effect of the frequency constituents of the compound word.

CONCLUSIONS

According to results, it appears that there is a strong effect of frequency constituents of the compound words in the processing of them. However, in the particular research, it was the first time that this test was administered and also this test is developing. Therefore, it was a first step to further investigating regarding the way that people process the compound words. However, the scope of research needs to be expanded in the future.

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ...

<<Σκαρφαλώνοντας λέξεις, όπως μίαν ανεμόσκαλα....>>

Γιώργος Σεφέρης(1940)

<<Σαν πρόκες πρέπει να καρφώνονται οι λέξεις , να μην τις παίρνει ο άνεμος>>

Μανώλης Αναγνωστάκης (1956), Τα ποιήματα.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι σύνθετες λέξεις αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της καθημερινότητας όλων των ανθρώπων, καθώς πραγματοποιείται συχνή χρήση τους στον αυθόρμητο λόγο αλλά και στην κατονομασία αντικειμένων. Η μελέτη των σύνθετων λέξεων ,αποτελεί ένα πολύ ενδιαφέρον αντικείμενο μελέτης και έρευνας ,καθώς χρησιμοποιείται σε μεγάλη συχνότητα από τους ανθρώπους αλλά και επειδή η σύνθεση είναι από τις πρώτες διαδικασίες που εμφανίστηκαν ,όταν η γλώσσα αναπτύχθηκε για πρώτη φορά. Επιπροσθέτως, η σύνθεση είναι μια παραγωγική διαδικασία που εξελίσσεται μέσα στο χρόνο, δημιουργώντας νεολογισμούς , αλλά και την δυνατότητα να αυξήσουν οι άνθρωποι το λεξιλόγιό τους.

Είναι σημαντικό να αναφερθεί, πως η διαδικασία της σύνθεσης, λειτουργεί διαφορετικά σε διάφορες γλώσσες και φυσικά δεν υπάρχουν καθολικοί κανόνες που να εφαρμόζονται σε όλες τις γλώσσες. Για παράδειγμα ,στις λατινογενείς γλώσσες, η σύνθεση είναι μια μη παραγωγική διαδικασία ,ενώ σε άλλες γλώσσες όπως τα γερμανικά η σύνθεση χαρακτηρίζεται ως μια παραγωγική διαδικασία ,σχεδόν συντακτική .

Η παρούσα πτυχιακή εργασία επικεντρώνεται μόνο στην σύνθεση της Νέας Ελληνικής γλώσσας και στην επεξεργασία της από φυσιολογικούς ενήλικες. Δυστυχώς ,υπάρχει μεγάλο κενό στην ελληνική βιβλιογραφία όσον αφορά την επεξεργασία των σύνθετων λέξεων ,τόσο από φυσιολογικούς ,όσο και από παθολογικούς ομιλητές. Αναλυτικότερα ,το πρώτο μέρος της εργασίας αναφέρεται σε θεωρητικό επίπεδο στις σύνθετες λέξεις , ώστε να κατανοηθεί ποιές είναι σύνθετες λέξεις ,ποια είναι η δομή τους και ποια τα χαρακτηριστικά και γραμματικά τους στοιχεία. Στο δεύτερο μέρος, παρουσιάζονται κάποιες νευρογλωσσολογικές μελέτες που σχετίζονται με την επεξεργασία των σύνθετων λέξεων . Τέλος, το τρίτο μέρος της εργασίας αποτελεί κατ' ουσίαν το ερευνητικό κομμάτι, όπου παρουσιάζεται η διαδικασία της έρευνας, τα αποτελέσματά , καθώς και τα συμπεράσματα της.

2. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑΤΙ

2.1.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΣΥΝΘΕΤΩΝ

Στην διεθνή βιβλιογραφία , ως σύνθεση ορίζεται συνήθως η διαδικασία που δημιουργεί μορφολογικά πολύπλοκα στοιχεία από τουλάχιστον δύο λέξεις. Ο συγκεκριμένος ορισμός , αφορά την σύνθεση ρωμανικών ή λατινογενών γλωσσών (Allen 1978; ten Hacken 1994; Fabb 1998) .

Λόγω του ότι στην παρούσα πτυχιακή εργασία αναλύεται η επεξεργασία των ελληνικών σύνθετων λέξεων , θεωρείται ότι είναι σημαντικό να δοθεί ένας ορισμός με βάση τις ελληνικές σύνθετες λέξεις.

Εστιάζοντας στην Νέα Ελληνική γλώσσα , η σύνθεση είναι μια διαδεδομένη μέθοδος , η οποία δημιουργεί μορφολογικά πολύπλοκες λέξεις από τον συνδυασμό δύο θεμάτων, τα περισσότερα εκ των οποίων συνδέονται με το φωνήεν /ο/(δείκτης σύνθεσης) (Ράλλη, 2009)

2.1.2 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΣΥΝΘΕΤΩΝ ΛΕΞΕΩΝ

Ξεκινώντας , τα σύνθετα της Νέας Ελληνικής γλώσσας έχουν όλα τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα των στοιχείων που αποκαλούνται λέξεις. Πιο συγκεκριμένα , τα σύνθετα έχουν δυναμικό τόνο (stress) και αυτή η ιδιότητα τους, τα καθιστά ως φωνολογικές λέξεις (phonological words). Επίσης, τα σύνθετα παρουσιάζουν σημασιολογική αδιαφάνεια (semantic opacity) και τέλος αποτελούνται από συστατικά που δεν είναι πάντα ολόκληρες λέξεις.(Ράλλη, 2007)

Αναλυτικότερα, ο δυναμικός τόνος καθιστά το σύνθετο μια φωνολογική ενότητα που όπως αναφέρθηκε και παραπάνω στην διεθνή βιβλιογραφία αποκαλείται φωνολογική λέξη (phonological word). Ο δυναμικός τόνος ενός σύνθετου είναι δυνατό να συμπίπτει με τον τόνο ενός από τα δύο συστατικά , όμως μπορεί και να διαφέρει (1, 2 ,3):

Ντοματοχυμός (1)

Ντοματοσαλάτα (2)

Αερόμπαλα (3)

Κατά τους Nespor & Ralli (1994,2001),έχουν παρατηρήσει ότι ο τόνος του σύνθετου είναι διαφορετικός από τον τόνο του δεύτερου συστατικού όταν το δεύτερο συστατικό χρησιμοποιείται ως ανεξάρτητη λέξη . Κατά την διαδικασία της σύνθετης λέξης χρησιμοποιείται ένας ειδικός φωνολογικός κανόνας ,όπου ο κανόνας αυτός ορίζει ότι ο τόνος τοποθετείται στην προπαραλήγουσα (στην τρίτη από το τέλος συλλαβή της σύνθετης λέξης).(Ράλλη, 2005)

Όπως προαναφέρθηκε ,το δεύτερο χαρακτηριστικό μιας σύνθετης λέξης, είναι η σημασιολογική της αδιαφάνεια. Είναι σύνηθες τα σύνθετα να παρουσιάζουν σημασιολογική αδιαφάνεια , αφού η σημασία τους πολλές φορές είναι διαφορετική από τα επιμέρους συνθετικά μέρη(Ράλλη,2007). Παρ' όλα αυτά ,το μέγεθος της σημασιολογικής αδιαφάνειας έχει βαθμό διακύμανσης και δεν είναι πάντα το ίδιο. Για παράδειγμα ,στην σύνθετη λέξη αλατοπίπερο , η σημασία της σύνθετης αυτής λέξης ορίζεται με βάση τα συστατικά αλάτι και πιπέρι. Ωστόσο ,όσον αφορά την σύνθετη λέξη ανοιχτοχέρης , μπορούμε να πούμε ότι έχει μια μεταφορική σημασία , έχει την σημασία του γενναιόδωρου ανεξάρτητα από τα συστατικά <<ανοιχτό >> και <<χέρι>>.

Αδιαφανή σύνθετα

ανοιχτοχέρης

λυκόσκυλο

γλυκανάλατος

διαφανή σύνθετα

αλατοπίπερο

πηγαινοέρχομαι

ασπρόμαυρος

Το τρίτο χαρακτηριστικό των σύνθετων λέξεων είναι ότι αποτελούνται από συστατικά που δεν είναι πάντα ολόκληρες λέξεις. Σύμφωνα με την Ράλλη (2005) ,το θέμα αποτελεί την βάση για την δημιουργία μιας σύνθετης λέξης π.χ θέμα ανεμ- και κλιτικό επίθημα –ος

2.1.3 ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΘΕΣΗΣ

Ένα πολύ βασικό χαρακτηριστικό των σύνθετων λέξεων είναι αδιαμφισβήτητα ο δείκτης σύνθεσης. Ο δείκτης σύνθεσης είναι το φωνήεν -ο- , το οποίο συνδέει τα συστατικά της σύνθετης λέξης και φυσικά διασφαλίζει την μετάβαση από το ένα συστατικό στο άλλο συστατικό (Ράλλη,1992).

A) ντοματοσαλάτα < ντοματ-ο-σαλάτα

B) χιονοθύελλα < χιον-ο-θύελλα

Γ) θαλασσοπούλι < θαλασσ-ο-πούλι

Σε εργασίες της Ράλλη ,παρατηρείται ότι ο δείκτης σύνθεσης -ο- , που εμφανίζεται και στα παραπάνω παραδείγματα, δεν ανήκει συγχρονικά σε κάποιο από τα θέματα των συστατικών των σύνθετων λέξεων και ειδικά στο πρώτο.

Είναι σημαντικό να διαχωριστεί το -ο- από τα κλιτικά επιθήματα και βασικό επιχείρημα γι' αυτό ,είναι ο δείκτης σύνθεσης -ο- να παραμένει σταθερός καθ' όλη την διαδικασία της κλίσης της σύνθετης λέξης ,ενώ η μορφή των κλιτικών επιθημάτων αλλάζει ανάλογα με την αλλαγή του αριθμού και της πτώσης.

Επιπροσθέτως, βασική προϋπόθεση της εμφάνισης του δείκτη σύνθεσης είναι το πρώτο συστατικό της σύνθετης λέξης να είναι θέμα. Πιο συγκεκριμένα, όταν το πρώτο συστατικό μιας σύνθετης λέξης ανήκει στην κατηγορία της λέξης ή είναι επίρρημα π.χ ξανακοιμάμαι δεν υπάρχει λόγος εμφάνισής του.

Τέλος, παρατηρούμε ότι στην ελληνική το -ο- δεν εμφανίζεται συνήθως πριν από συστατικό που αρχίζει από φωνήεν π.χ αξιαγάπητος και όχι αξιοαγάπητος. Κατά την Νικολού (2003) ,η απουσία του -ο- στα σύνθετα της Νέας Ελληνικής ερμηνεύεται φωνολογικά αφού λειτουργεί ο νόμος της ηχητικής ιεραρχίας κατά την οποία το /o/ αποβάλλεται όταν ακολουθούν ισχυρότερα φωνήεντα στην κλίμακα ιεραρχίας όπως είναι το /a/ και το /e/.

Παρόλα αυτά, παρατηρείται ότι κάποιες φορές ο δείκτης σύνθεσης παραμένει σε μια σύνθετη λέξη ενώ έπεται φωνήεν .Τέτοια σύνθετα εμφανίζουν σχέση παράταξης (αναφέρεται παρακάτω) π.χ πηγαινοέρχομαι ή έχουν μια πιο χαλαρή σχέση όπου επιτρέπεται η εμφάνιση του δείκτη σύνθεσης μετά από φωνήεν π.χ μεγαλοεπιχειρηματίας. (Ράλλη,2005)

2.1.4 Η ΚΕΦΑΛΗ ΤΩΝ ΣΥΝΘΕΤΩΝ ΛΕΞΕΩΝ

Η κεφαλή αποτελεί ένα σημαντικό κεφάλαιο όσον αφορά τις σύνθετες λέξεις. Η κεφαλή στην σύνθεση των λέξεων είναι το στοιχείο το οποίο μεταφέρει την γραμματική κατηγορία, την σημασία , καθώς και μορφοσυντακτικά στοιχεία όπως η κλίση και το γένος της σύνθετης λέξης .(Ράλλη, 2007)

Είναι αξιοσημείωτο να αναφερθεί, σύμφωνα με την Ράλλη (2005), ότι στην Νέα Ελληνική και σε αντίθεση με άλλες γλώσσες ,η κεφαλή βρίσκεται στην δεξιά πλευρά της σύνθετης λέξης, ή αλλιώς είναι το δεύτερο συστατικό της σύνθετης λέξης. Η διάκριση των σύνθετων λέξεων με σχέση εξάρτησης και σχέση παράταξης είναι η έννοια της κεφαλής.

Τα σύνθετα χωρίζονται σε ενδοκεντρικά και εξωκεντρικά .Τα ενδοκεντρικά είναι τα σύνθετα στα οποία η κεφαλή βρίσκεται εντός της εσωτερικής δομής , ενώ στα εξωκεντρικά η κεφαλή απουσιάζει. (Ράλλη, 2007)

Στα υποτακτικά σύνθετα αναμφισβήτητα η κεφαλή βρίσκεται πάντα στην δεξιά πλευρά της σύνθετης λέξης , καθώς υπάρχει σχέση προσδιορίζοντος και προσδιοριζόμενου π.χ ντοματοσαλάτα όπου είναι η σαλάτα από ντομάτα.(Ράλλη, 2005)

Ωστόσο ,στα παρατακτικά σύνθετα η κεφαλή είναι δύσκολο να καθοριστεί καθώς και τα δύο συστατικά ανήκουν στην ίδια γραμματική κατηγορία και όσον αφορά την σημασιολογία , μπορεί να προκύψει και από τα δύο συστατικά π,χ στο μαυροκόκκινος εμφανίζεται ο συνδυασμός δύο χρωμάτων χωρίς κανένα από τα δύο να υπερισχύει .(Ράλλη ,2005)

Τέλος, παρατηρείται ότι το ίδιο ισχύει και για τα εξωκεντρικά σύνθετα, δηλαδή το δεύτερο συστατικό της σύνθετης λέξης δεν θεωρείται η κεφαλή. Οι δύο βασικοί λόγοι είναι ότι το πρώτο συστατικό είναι επίθετο ,ενώ το δεύτερο είναι ουσιαστικό , επίσης το πρώτο συστατικό είναι γένους αρσενικού ,ενώ το δεύτερο γένους ουδετέρου. Επομένως στο εξωκεντρικό σύνθετο μακρυμάλλης τόσο η γραμματική του κατηγορία, όσο και το γένος του αλλά και η σημασιολογία του δεν προκύπτουν από τα συστατικά του ,αφού μακρυμάλλης είναι αυτός που έχει μακριά μαλλιά.(Ράλλη 2007)

Παρόλα αυτά ,σύμφωνα με την Ράλλη (2007),σε αντίθεση με τις συγκεκριμένες κατασκευές όπου η σημασία και τα μορφοσυντακτικά χαρακτηριστικά δεν προέρχονται από κανένα από τα δύο συστατικά της σύνθετης λέξης ,τα βασικά χαρακτηριστικά (γραμματική κατηγορία , σημασία)ορίζονται με βάση και τα δύο συστατικά. Επομένως προτείνονται δύο επιλογές ανάλυσης αυτών των συνθέτων σύμφωνα με την έννοια της κεφαλής τους. Πρώτον, σ' αυτά τα κατασκευάσματα η έννοια της κεφαλής δεν έχει κάποια σημασία και δεύτερον με βάση την συμβατότητα και την συμμετρία με τα υποτακτικά σύνθετα ,ως κεφαλή ορίζεται το συστατικό που βρίσκεται στην δεξιά πλευρά της σύνθετης λέξης.

2.1.5 ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΘΕΤΩΝ ΛΕΞΕΩΝ

Κατά τον Bloomfield (1993) η ταξινόμηση των σύνθετων λέξεων είναι ένα θέμα που έχει απασχολήσει την διεθνή βιβλιογραφία ,καθώς υπάρχει δυσκολία να υπάρξει μια ταξινόμηση των σύνθετων λέξεων με καθολική ισχύ γιατί οι γλώσσες μεταξύ τους εμφανίζουν ομοιότητες αλλά και διαφορές .

Ωστόσο ,στην Νέα Ελληνική σύμφωνα με την Ράλλη (2007), οι σύνθετες λέξεις μπορούν να κατηγοριοποιηθούν με δύο τρόπους. Ο πρώτος τρόπος είναι με βάση το μορφολογικό επίπεδο των συστατικών τους, δηλαδή εάν πρόκειται για λέξη ή για θέμα. Ο δεύτερος τρόπος αναφέρεται στην λειτουργική σχέση ανάμεσα στα συστατικά των σύνθετων λέξεων.

Σύμφωνα πάντα με την ανάλυση της Ράλλη, όσον αφορά τον πρώτο τρόπο ταξινόμησης των σύνθετων λέξεων, τα σύνθετα κατατάσσονται σε τέσσερις κατηγορίες: [θέμα θέμα] , [θέμα λέξη],[λέξη θέμα], [λέξη λέξη]. Ωστόσο, τα βασικότερα σύνθετα είναι αυτά με δομή [θέμα θέμα], [θέμα λέξη], καθώς είναι και τα πιο

παραγωγικά. Για να γίνει πιο κατανοητή η κατηγοριοποίηση των σύνθετων λέξεων με βάση τον πρώτο τρόπο παρακάτω φαίνονται τα γνωρίσματα των παραπάνω κατηγοριών.

[θέμα θέμα]	αλάτοπίπερο < αλάτ-ο- πίπερ-ο
[θέμα λέξη]	ανοιγοκλείνω < ανοιγ-ο-κλείνω
[λέξη θέμα]	κατωσέντονο < κάτω-σέντον-ο
[λέξη λέξη]	ξανακοιμάμαι < ξανά-κοιμάμαι

Όσον αφορά ,τον δεύτερο τρόπο ταξινόμησης των σύνθετων λέξεων, που βασίζεται στην λειτουργική τους σχέση ,τα σύνθετα διαχωρίζονται σε δύο κατηγορίες: στην πρώτη κατηγορία ανήκουν τα υποτακτικά σύνθετα (subordinate compound) και στην δεύτερη κατηγορία ανήκουν τα παρατακτικά σύνθετα (coordinate compounds). Τα υποτακτικά σύνθετα εμφανίζουν σχέση εξάρτησης ,ενώ τα παρατακτικά σύνθετα εμφανίζουν σχέση παράταξης. Με τα παρακάτω παραδείγματα θα δοθεί μια σαφέστερη εικόνα των δύο κατηγοριών.(Ράλλη ,2007)

Υποτακτικά σύνθετα

Θαλασσοπούλι < θάλασσα πουλί

Τσοπανόσκυλο <τσοπάνης σκυλί

Ντοματοχυμός < ντομάτα χυμός

Παρατακτικά σύνθετα

Ψωμοτύρι < ψωμί τυρί

Αλατοπίπερο < αλάτι πιπέρι

Κοκκινόξανθος< κόκκινος ξανθός

Έτσι στα παραδείγματα των υποτακτικών συνθέτων ,αναδεικνύεται μια σχέση εξάρτησης καθώς το θαλασσοπούλι είναι πουλί της θάλασσας, ενώ στα παρατακτικά σύνθετα σχηματίζεται μια σχέση παράταξης καθώς τα συστατικά της λέξης

ασπρόμαυρος απλά παρατίθενται το ένα δίπλα στο άλλο χωρίς να επηρεάζει το ένα το άλλο.

Εξετάζοντας την σειρά των συστατικών στο εσωτερικό της δομής των σύνθετων λέξεων με σχέση παράταξης, παρατηρούμε ότι υπάρχει ελεύθερη σειρά ειδικά όταν τα συστατικά είναι επίθετα . Ωστόσο φωνολογικοί λόγοι όπως το μήκος της λέξης ,ή πραγματολογικοί κανόνες όπως η σημαντικότητα π.χ στο σύνθετο τρωγοπίνω πραγματοποιείται πρώτα και θεωρείται πιο σημαντική η πράξη του φαγητού . Επίσης η χρονική ακολουθία φαίνεται να είναι σημαντική στα σύνθετα με σχέση παράταξης π.χ το σύνθετο Απριλομάης σχηματίζεται με πρώτο συστατικό το Απρίλης καθώς ο Απρίλης προηγείται του Μάη.(Ράλλη, 2005)

Σε αντίθεση, τα υποτακτικά σύνθετα φανερώνουν συγκεκριμένη σειρά των συστατικών καθώς το προσδιορίζων στοιχείο προηγείται του προσδιοριζόμενου. Παρόλα αυτά, υπάρχει μια μικρή εξαίρεση στις σύνθετες λέξεις όπου το ένα συστατικό είναι η λέξη πόνος.(Ράλλη ,2005)

2.1.6 ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΤΩΝ ΣΥΝΘΕΤΩΝ ΛΕΞΕΩΝ

Τα σύνθετα της Νέας Ελληνικής γλώσσας ταξινομούνται σε τρεις μεγάλες γραμματικές κατηγορίες: σε ουσιαστικά, επίθετα και ρήματα. Παρακάτω ανάλογα με την κατηγορία των σύνθετων λέξεων αναφέρονται συγκεκριμένα και τα γραμματικά χαρακτηριστικά τους: (Ράλλη , 2009)

Υποτακτικά σύνθετα

Τα υποτακτικά σύνθετα της Νέας Ελληνικής ταξινομούνται σε τέσσερις γραμματικές κατηγορίες που θα αναλυθούν παρακάτω και είναι οι εξής :ουσιαστικό, επίθετο, ρήμα, επίρρημα.(Ράλλη ,2007)

Πιο συγκεκριμένα ,τα σύνθετα τα οποία έχουν ως κεφαλή ουσιαστικό εμφανίζουν συνδυασμούς όπως ουσιαστικό και ουσιαστικό, επίθετο και ουσιαστικό και αριθμητικό ή αντωνυμία και ουσιαστικό :

ντοματοσαλάτα < σαλάτα ντομάτα

ομορφάντρας < όμορφος άντρας

εικοσάποντος < είκοσι πόντος

αλληλοβοήθεια < αλλήλων βοήθεια

Ωστόσο, οι σύνθετες λέξεις που έχουν ως κεφαλή επίθετο έχουν τους εξής συνδυασμούς: ουσιαστικό και επίθετο ,επίθετο και επίθετο, επίρρημα και επίθετο:

Κοσμογυρισμένος < κόσμος γυρισμένος

Κοκκινόξανθος < κόκκινος ξανθός

Λιγομίλητος < λίγο ομιλητικός

Όσον αφορά την γραμματική κατηγορία των επιρρημάτων στην ουσία σχηματίζονται από επιθετικές σύνθετες λέξεις, δηλαδή που η κεφαλή τους είναι επίθετο και απλά αφαιρείται η κατάληξη του επιθέτου και προστίθεται το επίθημα -α.

Κοσμογυρισμένα < κόσμος γυρισμένα

Τέλος, η τελευταία γραμματική κατηγορία των υποτακτικών σύνθετων λέξεων είναι τα σύνθετα με ρηματική κεφαλή ή ρηματικό παράγωγο. Η Νέα Ελληνική διαθέτει και υποτακτικά και παρατακτικά ρηματικά σύνθετα. Τα υποτακτικά σύνθετα έχουν τους εξής συνδυασμούς: ουσιαστικό και ρήμα , επίρρημα και ρήμα . (Ράλλη, 2007)

Αφισσοκολλώ < αφίσσα κολλώ

Αργόσβήνω < αργό σβήνω

Παρατακτικά σύνθετα

Στα παρατακτικά σύνθετα εμφανίζονται τρεις βασικές γραμματικές κατηγορίες : ουσιαστικά , ρήματα , επίθετα .Φυσικά τα δύο συνθετικά τους ανήκουν στην ίδια γραμματική κατηγορία καθώς το ένα παρατάσσεται δίπλα στο άλλο χωρίς να το επηρεάζει και έτσι εμφανίζουν μια σχέση παράταξης. Επίσης, η σειρά των συστατικών των παρατακτικών συνθέτων ποικίλλει αλλά έχουν αναφερθεί παραπάνω οι λόγοι που καθορίζουν την προτίμηση σειράς των ομιλητών της Νέας Ελληνικής. Τα παρακάτω παραδείγματα δίνουν μια πιο σαφή εικόνα των παρατακτικών συνθέτων με βάση την γραμματική τους κατηγορία: (Ράλλη ,2007)

Αλατοπίπερο< αλάτι πιπέρι

Μαυροκόκκινος< μαύρος κόκκινος

Ανοιγοκλείνω < ανοίγω κλείνω

Εξωκεντρικά σύνθετα

Στην Νέα Ελληνική γλώσσα παρατηρείται και μια τελευταία γραμματική κατηγορία συνθέτων τα λεγόμενα εξωκεντρικά σύνθετα, τα οποία απαντούν συνήθως στην γραμματική κατηγορία του επιθέτου. Ωστόσο, υπάρχουν εξωκεντρικά σύνθετα τα οποία ανήκουν στην κατηγορία του επιθέτου αλλά τα συστατικά τους είναι ρήμα ή ουσιαστικό. (Ράλλη, 2005)

Μακρυμάλλης < μακρύ μαλλί

Χασομέρης < χασομέρης

Αξιοσημείωτο είναι να αναφερθεί, ότι στα εξωκεντρικά σύνθετα το κεντρικό στοιχείο τους, δηλαδή η κεφαλή τους δεν προέρχεται από κανένα από τα δύο συστατικά. Ωστόσο, λόγω του ότι παραδοσιακά η θέση της κεφαλής βρίσκεται πάντα δεξιά, υποθέτουμε ότι το ίδιο συμβαίνει και στα εξωκεντρικά σύνθετα με βάση τον κανόνα αυτό. (Ράλλη 2007)

2.2. ΝΕΥΡΟΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ

Αναμφισβήτητα, η σύνθεση αποτελεί έναν τομέα ψυχολinguιστικής και νευρογλωσσολογικής έρευνας. Η σύνθεση δικαίως έχει κεντρίσει το ενδιαφέρον πολλών μελετητών καθώς είναι από τις πρώτες διαδικασίες που εμφανίστηκαν όταν η γλώσσα αναπτύχθηκε. Οι σύνθετες λέξεις είναι ενδιαφέρον στοιχείο να ερευνηθούν αφού η διαδικασία της σύνθεσης είναι ένας πολύ παραγωγικός τρόπος ώστε να αυξηθεί το μέγεθος του λεξιλογίου ενός ανθρώπου. Ωστόσο, η σύνθεση λειτουργεί με διαφορετικό τρόπο στις γλώσσες, καθώς σε μερικές γλώσσες θεωρείται μια πολύ παραγωγική διαδικασία, ενώ σε άλλες γλώσσες είναι μη παραγωγική και επιτρέπει περιορισμένη τροποποίηση της λέξης.

Όσον αφορά την επεξεργασία των σύνθετων λέξεων, οι περισσότερες μελέτες και τα πειράματά τους έχουν επικεντρωθεί σε μη υγιή άτομα και συγκεκριμένα σε άτομα με αφασία, και λιγότερες έρευνες έχουν εστιάσει την προσοχή τους σε άτομα με Alzheimer και δυσλεξία.

Εστιάζοντας στις νευρογλωσσολογικές μελέτες που έχουν ασχοληθεί με την επεξεργασία της σύνθεσης των λέξεων, τα σημαντικότερα ευρήματα τα οποία μπορούν να αναφερθούν είναι τα εξής:

- Ο φωνολογικός σχεδιασμός των σύνθετων λέξεων
- Μορφολογική αποσύνθεση
- Η συχνότητα των συστατικών τους

- Η σημασιολογική και μορφολογική τους διαφάνεια
- Η γνώση της δομής μιας σύνθετης λέξης

2.2.1 ΦΩΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΣΥΝΘΕΤΩΝ ΛΕΞΕΩΝ

Έχουν πραγματοποιηθεί μελέτες όσον αφορά τον φωνολογικό σχεδιασμό των σύνθετων λέξεων και πιο συγκεκριμένα έχει δοθεί έμφαση στο αν οι οικείες σύνθετες λέξεις παράγονται σαν μια ή δύο φωνολογικές προτάσεις.

Ένα βασικό ερώτημα που προκύπτει όσον αφορά τον σχεδιασμό των σύνθετων λέξεων, είναι εάν η μορφολογική δομή επηρεάζει τα φωνολογικά επίπεδα.

Κατά τον Cohen -Goldberg (2013) η μορφολογική δομή διεισδεί στα επίπεδα που είναι υπεύθυνα για την επεξεργασία των φωνολογικών τμημάτων και τα μορφολογικά όρια εκδηλώνονται σε επίπεδα που παρουσιάζουν τμηματική ομοιότητα. Σε αντίθεση, κατά τους Wheelton & Lahiri (2002) ανέφεραν δεδομένα που η μορφολογική πολυπλοκότητα των σύνθετων λέξεων δεν συμβαίνει στα φωνολογικά επίπεδα.

Ωστόσο για να αντιμετωπισθεί το ζήτημα της μορφολογικής δομής κατά την διάρκεια του φωνολογικού σχεδιασμού της ομιλίας, προτείνεται το μοντέλο του σειριακού προγραμματισμού στην παραγωγή της γλώσσας όπου όλες οι λέξεις έχουν αρχή και τέλος (Houghton, 1990). Επίσης είναι αξιοσημείωτο να αναφερθεί, ότι το μοντέλο του Houghton έχει διεξαχθεί και υποστηριχθεί από έρευνες ορθογραφίας σε δυσγραφικά άτομα (Fisher-Baum, Mc Closkey και Rapp 2010). Επίσης σύμφωνα με τους Fisher-Baum, Chamy και Mc Closkey (2011) τα αποτελέσματα των παραπάνω ερευνών επιβεβαίωσαν το μοντέλο του Houghton και επισήμαναν ότι το μοντέλο Αρχής- Τέλους αντιστοιχεί σε ολόκληρη την λέξη και όχι ξεχωριστά μέσα σε κάθε ορθογραφική συλλαβή.

Επιπροσθέτως, σύμφωνα με τους Jacobs & Dell (2014), τα αποτελέσματά τους συνάδουν με τα πειράματα των Wheelton & Lahirios (2002), ότι οι σύνθετες λέξεις λειτουργούν ως απλές προσωδιακές λέξεις κατά την διάρκεια του σχεδιασμού παραγωγής τους. Επίσης επισημάνεται ότι, η διαδικασία στην οποία τα στοιχεία είναι το πρώτο μέρος της λέξης και η απάντηση το δεύτερο δεν οδηγεί σε διαδικασία εκκίνησης. Άρα στο επίπεδο της φωνολογικής πρότασης η μορφολογική οργάνωση των λέξεων δεν φτιάχνει ένα δεύτερο σημείο εκκίνησης.

2.2.2 ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΗ ΑΠΟΣΥΝΘΕΣΗ

Πολλές θεωρίες υποστηρίζουν την θεωρία της μορφολογικής αποσύνθεσης καθώς είναι ένας σημαντικός τρόπος που βοηθά την διαδικασία επεξεργασίας των σύνθετων λέξεων.

Σύμφωνα με τους Fiorentino & Poeppel (2007) κατά τη διάρκεια επεξεργασίας σύνθετων λεκτικών ερεθισμάτων διεξάγεται ένα σύνολο λεκτικής διαδικασίας το οποίο περιλαμβάνει πρόωρη αποσύνθεση των μορφολογικά πολύπλοκων λέξεων σε συστατικά κομμάτια (συνθετικά). Σ' αυτό το εγχείρημα ερευνήθηκε η μορφολογική αποσύνθεση στις σύνθετες λέξεις, χρησιμοποιώντας οπτική λεκτική απόφαση με μαγνητοεγκεφαλογραφία (MEG), στην οποία συγκρίνονται σύνθετες, απλές λέξεις και ψευδολέξεις. Οι συμπεριφορικές διαφορές, που παρουσιάστηκαν κατά τη διάρκεια των πειραμάτων τους, δείχνουν εσωτερικές δομικές αναπαραστάσεις για τις σύνθετες λέξεις. Τα πρόωρα φαινόμενα, ηλεκτροφυσιολογικών σημαδιών για τα συνθετικά υποστηρίζουν την υπόθεση πρόωρης μορφολογικής αποσύνθεσης αυτών. Αυτή η έρευνα θέλησε αρχικά να παρουσιάζει μια γνωστική νευροεπιστημονική

πειραματική προσέγγιση για την εξέταση της μη αποσυνθετικής υπόθεσης των σύνθετων λέξεων, έναντι των αποσυνθετικών μοντέλων. Η δομή των λεκτικών εισόδων και το επίπεδο της λεκτικής αποσύνθεσης παραμένουν αμφιλεγόμενα. Στη ψυχολογική βιβλιογραφία μια πλευρά αυτής της διαφωνίας εστιάζει στη ψυχολογική πραγματικότητα της μορφολογικά πολύπλοκης διαφοράς ανάμεσα σε σύνθετες λέξεις και τις απλές. Τα αποτελέσματα δεν ανταποκρίνονται σε δύο περιορισμούς, το μήκος της λέξης και τη λεξικοποίηση, όσον αφορά τη μέτρηση που βασίζεται στη πρόωρη μορφολογική δομή.

Τέλος, κατά τους Bien, Levelt and Baayen (2005), υποστηρίζεται σύμφωνα με τα ευρήματα των μελετών τους η προσέγγιση της αποσύνθεσης αν και βρέθηκε ότι η συχνότητα των δύο συστατικών μιας σύνθετης λέξης επηρεάζει ξεχωριστά την παραγωγή λαθών.

2.2.3 Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΤΩΝ ΣΥΝΘΕΤΩΝ ΛΕΞΕΩΝ

Σημαντικό ρόλο στην αναγνώριση μιας σύνθετης λέξης φαίνεται να διαδραματίζει η συχνότητα των επιμέρους συστατικών της. Σύμφωνα με τον Levelt (2005) σε έρευνα που διεξήχθη από γερμανόφωνους συμμετέχοντες, οι αναλύσεις των τεσσάρων πειραμάτων που πραγματοποιήθηκαν που βασίζονταν στην επίδραση συχνότητας κεφαλής και τροποποιητή κατέληξαν ότι τα λάθη ονομασίας μιας σύνθετης λέξης επηρεάζονταν από την συχνότητα των συστατικών της. Όσο υψηλότερη συχνότητα είχαν τα συστατικά της σύνθετης λέξης τόσο λιγότερα λάθη εμφανιζόταν. Μια ποιοτική διαφορά που παρατηρήθηκε ανάμεσα στον τροποποιητή και την κεφαλή είναι ότι ο τροποποιητής επηρεάζεται ίσως περισσότερο, αφού είναι το πρώτο συστατικό της σύνθετης λέξης και την ίδια άποψη υποστηρίζει και η θεωρία της μορφολογικής αποσύνθεσης.

Ωστόσο, σε αυτό το σημείο είναι αξιοσημείωτο να αναφερθεί η θεωρία CARIN Gagne & Shoben (1997) όπου πάνω σε αυτή την θεωρία ανοίχτηκε ο δρόμος για περαιτέρω έρευνα και μελέτη. Η θεωρία CARIN λοιπόν, υποστηρίζει ότι η συχνότητα σχέσης τροποποιητή έχει μια άμεση επίδραση στην ευκολία της ερμηνείας, ενώ εκείνη της κεφαλής δεν έχει.

Σημαντική είναι η έρευνα που είναι βασισμένη στην θεωρία Carin που επεσήμανε μέσα από τα ευρήματα της έρευνάς τους ότι η υψηλή συχνότητα σχέσης συνδυασμών του τροποποιητή ερμηνεύτηκε πιο γρήγορα και με περισσότερη ακρίβεια από την χαμηλή σχέση συχνότητας συνδυασμών. Αντίθετα, η σχέση συχνότητας της κεφαλής δεν είχε καμία επίδραση στην ευκολία ερμηνείας (Gagne & Shoben, 1997).

Παρόλα αυτά, τα αποτελέσματα της έρευνα των Maguire & Maguire (2007) βασίζονται στο ότι για να γίνει μια πρόβλεψη σχετικά με την αλληλεπίδραση κεφαλής και τροποποιητή πρέπει να διαμορφωθεί και το επίπεδο των σημασιολογικών κατηγοριών στο επίπεδο των επιμέρους εννοιών και τέλος προτείνουν βελτιώσεις στην θεωρία CARIN.

Κατά τους Gagne & Spalding (2008), επισημαίνεται ότι η ενσωμάτωση των συνθετικών για την ολοκλήρωση μίας σύνθετης λέξης βασίζεται στη γλωσσική και στην αντιληπτική γνώση για τα συνθετικά και τη σύνθετη λέξη. Η διαδικασία, επηρεάζεται από τη συχνότητα ολοκλήρωσης της σύνθετης λέξης, όπως και από τη συχνότητα ύπαρξης όμοιων συνθετικών σε μια συγκεκριμένη θέση μέσα στη λέξη (εξοικείωση). Τα δεδομένα υποστηρίζουν ότι τα συνθετικά των σύνθετων λέξεων δεν ενεργοποιούνται απλά ταυτόχρονα αλλά συνθέτονται με ένα συγκεκριμένο τρόπο. Η αντίδραση σε μία σύνθετη (χιονόμπαλα), ήταν γρηγορότερη όταν προηγούνταν μια

σύνθετη με την ίδια δομή συσχέτισης (χιονάνθρωπος- φτιαγμένο από) από όταν προηγούνταν μια σύνθετη με διαφορετική σχέση ανάμεσα στα συνθετικά (χιονόβροχο- με). Αυτά τα ευρήματα υποστηρίζουν πως η συνεπής αναπαράσταση μίας σύνθετης λέξης μπορεί να βασίζεται σε μια δομή συσχέτισης. Άρα η διαδικασία των σύνθετων λέξεων εμφανίζεται να περιλαμβάνει την ενσωμάτωση των συνθετικών του τροποποιητή και της κεφαλής σε μια συγκεκριμένη σχεσιακή δομή. Για τις ανάγκες του πειράματος χρησιμοποιήθηκαν "εσωκεντρικές σύνθετες" (περιέχουν κεφαλή και τροποποιητή), γνωστές στη βιβλιογραφία και ως "σημασιολογικά φανερές λέξεις", επειδή από τα συνθετικά γίνεται αντιληπτή η σημασία ολόκληρης της λέξης. Ενώ υπάρχουν και οι "εξωκεντρικές σύνθετες" (δεν έχουν κεφαλή), στις οποίες το νόημα της λέξης δεν προκύπτει ξεκάθαρα από τα δύο συνθετικά. Στην αγγλική γλώσσα το πρώτο συνθετικό των εσωκεντρικών σύνθετων είναι πάντα ο διαμορφωτής και το δεύτερο η κεφαλή. Το ίδιο συμβαίνει και στην ελληνική, στην οποία όμως υπάρχουν μόνο εσωκεντρικές λέξεις.

Η κατανομή μίας σύνθετης λέξης, υποβοηθάται από την ενισχυμένη γνώση των συνθετικών της. Όσο πιο μεγάλη συχνότητα έχουν τα συνθετικά μίας λέξης γενικά, τόσο πιο γρήγορη είναι η αντίδραση του εξεταζόμενου. Επίσης σε μια διαδικασία όταν ένα συνθετικό τείνει να βρίσκεται στην αρχή της λέξης (διαμορφωτής) θα έχει επιρροή στην γρήγορη αναγνώριση κάθε όμοιας λέξης, δεν θα ισχύσει όμως το ίδιο αν ξαφνικά βρεθεί στο τέλος της λέξης (κεφαλή). Αντίστοιχα σε μια διαδικασία κατά την οποία εμφανίζονται πολλές σύνθετες λέξεις με κοινό το δεύτερο συνθετικό (κεφαλή), θα αναγνωρίζονται γρηγορότερα, χωρίς όμως να συμβεί το ίδιο σε περίπτωση που αυτό το συνθετικό βρεθεί σε μια λέξη πρώτο.

Επομένως, στο χρόνο αντίδρασης σε μια διαδικασία μετράει και η σημασιολογική οικειότητα με κάθε συνθετικό μίας λέξης, αλλά και η θέση στην οποία ένα συνθετικό συνηθίζει να βρίσκεται (εξοικείωση).

Επίσης σύμφωνα με τους Gagne & Spalding (2008), το σύστημα της αναγνώρισης περιλαμβάνει εξωλεκτικές γνώσεις, οι οποίες επηρεάζονται από τις γνώσεις του ατόμου γύρω από τον κόσμο γνωστό και ως "σύστημα σύλληψης των εννοιών", οι χρήστες μίας γλώσσας χρησιμοποιούν αυτή τη γνώση για να επεξεργαστούν παρόμοιες και διαφορετικές σύνθετες λέξεις. Μια οπτική αυτού του συστήματος είναι η γνώση του πως μια έννοια μπορεί να συνδυαστεί με μια άλλη έννοια, οι άνθρωποι κατά τη διάρκεια διαδικασιών για σύνθετες λέξεις, χρησιμοποιούν αυτή τη γνώση.

2.2.4 Η ΓΝΩΣΗ ΤΗΣ ΔΟΜΗΣ ΜΙΑΣ ΣΥΝΘΕΤΗΣ ΛΕΞΗΣ

Οι περισσότερες από τις νευροψυχολογικές μελέτες που διεξήγαγαν έρευνες για άτομα με αφασία χρησιμοποίησαν δοκιμασίες όπως κατονομασία εικόνων, επανάληψη λέξεων, ανάγνωση και λιγότερο γραφή (Semenza & Mondini 2010). Οι έρευνες τους πάνω στα άτομα με αφασία έδειξαν ότι οι περισσότεροι αφασικοί ασθενείς έχουν πιθανόν διαταραχή στην ενεργοποίηση της φωνολογικής μορφής (λέξημα), ενώ φαίνεται να διατηρούν πληροφορίες στο επίπεδο του λήμματος.

Τα πιο συχνά λάθη των ασθενών με αφασία είναι οι αντικαταστάσεις. Πιο συγκεκριμένα, παρατηρείται ότι οι αφασικοί υποκαθιστούν τις σύνθετες λέξεις με άλλες σύνθετες λέξεις υπαρκτές ή νεολογικές.

Συνοψίζοντας , τα άτομα αυτά διατηρούν τις πληροφορίες σχετικά με την δομή των σύνθετων λέξεων συμπεριλαμβάνοντας την γραμματική κατηγορία κάθε στοιχείου αλλά και τους κανόνες του σχηματισμού μια σύνθετης λέξης (μορφολογικούς κανόνες).

Επίσης σύμφωνα με τον Badecker (2001), το σύστημα της λεκτικής παραγωγής λαμβάνει μία συνθετική εκδοχή για την επεξεργασίαμορφολογικά πολύπλοκων σχηματισμών σε περιπτώσεις ενός παραγωγικού λεκτικού σχηματισμού ακόμα και αν η σημασιολογία της λέξης δεν μπορεί να προκύψει από τη σημασία των συνθετικών της. Στοιχεία έχουν παρουσιαστεί από μια περίπτωση βλάβης στην κατονομασία σε έναν ασθενή, του οποίου η δυνατότητα να ονομάζει αντικείμενα των οποίων το όνομα αποτελούσε μια σύνθετη λέξη είχε διαταραχθεί, ενώ στις απλές λέξεις μπορούσε να ανταπεξέλθει. Το συμπέρασμα είναι πως το λεκτικό σύστημα ξεχωρίζει τη μορφολογική δομή των σύνθετων από τις μη σύνθετες, διαφορετικά δεν θα υπήρχε διαφορά στις επιδόσεις του ασθενούς.

2.2.5 ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΣΗΜΑΣΙΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ ΤΩΝ ΣΥΝΘΕΤΩΝ ΛΕΞΕΩΝ

Όσον αφορά την μορφολογική διαφάνεια των σύνθετων λέξεων είναι αδύνατο να παραληφθεί η υπόθεση Libben (2010) όπου υποστηρίζει ότι ως αποτέλεσμα της επεξεργασίας της κατανόησης της γλώσσας και της παραγωγής , η νοητική αναπαράσταση για τα μέρη μιας σύνθετης λέξης αναπτύσσεται από ανεξάρτητα λεξήματα (συχνά ανεξάρτητες λέξεις) που αντιστοιχούν στις αρχικές τους μορφές. Επιπροσθέτως, τα ανεξάρτητα λεξήματα γίνονται εν μέρει γραμματικά κατά θέση και δεσμεύονται με τα μέρη των σύνθετων λέξεων.

Επιπλέον θεωρείται σημαντικό να αναφερθεί ότι η υπόθεση της μορφολογικής διαφάνειας ,έρχεται σε άμεση αντίθεση με τα στοιχεία των κοινών ορισμών των λεξικών των σύνθετων λέξεων ,δηλαδή ότι είναι πολυμορφικές λέξεις που περιέχουν δύο ή περισσότερες λέξεις.

Μελετώντας την μορφολογία των σύνθετων λέξεων παρατηρείται ασυμμετρία μεταξύ των αρχικών και τελικών μερών τους ,αφού το πρώτο συνθετικό μπορεί να γίνει και τελικό συνθετικό ώστε να δημιουργηθεί μια λέξη π.χ roommate – bedroom και έτσι με αυτό τον τρόπο τα στοιχεία μιας σύνθετης λέξης ανταλλάσσονται .

Κάπου εδώ αυτό συνδέεται με την σημασιολογία αφού παίζει μεγάλο ρόλο στην δημιουργία σημασιολογικών οικογενειών των σύνθετων λέξεων .

Όσον αφορά την σημασιολογική αδιαφάνεια, κρίνεται αναγκαίο να διευκρινιστεί για μια ακόμα φορά τι είναι. Διαφανή σημασιολογικά σύνθετα , είναι τα σύνθετα όπου η σημασία τους προκύπτει από τις επιμέρους σημασίες των συστατικών τους και αναγνωρίζονται πιο εύκολα από τα μη διαφανή σύνθετα όπου η σημασία τους δεν πηγάζει απ' αυτή των συνθετικών συστατικών τους.

Ένας αριθμός μελετών έχει προσπαθήσει να διερευνήσει κατά πόσο η επίδραση των σύνθετων λέξεων βρίσκεται σημασιολογικά σε διαφανή ή αδιαφανείς σύνθετες λέξεις(Blanken, 2000; Mondini, Luzzatti, Zonca, Pistarini & Semenza, 2004) .

Τα ευρήματα των παραπάνω ερευνών όσον αφορά τα διαφανή αλλά και τα αδιαφανή σύνθετα υποστηρίζουν ότι το αποτέλεσμα των σύνθετων λέξεων έχει ληφθεί ως απόδειξη και ότι και τα διαφανή και τα αδιαφανή σύνθετα έχουν υποστεί μορφολογική αποσύνθεση .Εδώ αξίζει να αναφερθεί ότι οι περισσότερες νευροψυχολογικές μελέτες έχουν βρει σαφή αποδείξεις για την αποσύνθεση των σύνθετων λέξεων και είναι υπέρ αυτής.

Εν ολίγοις, και σύμφωνα με τα αποτελέσματα των παραπάνω ερευνών είτε οι σύνθετες λέξεις είναι διαφανής είτε αδιαφανείς αποσυντίθεται σε λεξική επεξεργασία.

3 .ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

3.1 ΠΙΛΟΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Οι σύνθετες λέξεις χρησιμοποιούνται από τους ανθρώπους κάθε ηλικίας (από μικρά παιδιά μέχρι ενήλικες) σε καθημερινή βάση στον αυθόρμητο λόγο αλλά και για την κατονομασία αντικειμένων. Ωστόσο ,παρατηρείται κενό στην βιβλιογραφία όσον αφορά την επεξεργασία των σύνθετων λέξεων στα ελληνικά .Λαμβάνοντας υπόψιν ότι η παραγωγή σύνθετων λέξεων είναι αναπόσπαστο κομμάτι της καθημερινής γλωσσικής παραγωγής, σχεδιάσαμε μια πιλοτική έρευνα που αποτελεί το πρώτο βήμα αρχής ,ώστε να εξεταστεί πώς οι φυσιολογικοί ενήλικες ηλικίας 65-75 ετών επεξεργάζονται τις σύνθετες λέξεις ,αλλά και κατά πόσο χρειάζονται κάποιες αλλαγές στις υποδοκιμασίες της αξιολόγησης της δοκιμασίας των σύνθετων λέξεων.

Στόχος λοιπόν της παρούσας έρευνας ,είναι η διερεύνηση της επεξεργασίας των σύνθετων λέξεων σε φυσιολογικούς ενήλικες ηλικίας 65-75 ετών .

3.2 ΔΕΙΓΜΑ

Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 35 ενήλικες ηλικίας 65-75 ετών .

Τα κριτήρια επιλογής των συμμετοχόντων δεν ήταν τυχαία ,αλλά για να μπορούν να συμμετάσχουν στην έρευνα έπρεπε να πληρούν τα παρακάτω κριτήρια.

Επιλέχθηκαν υγιής άνδρες και γυναίκες περίπου ίσης αναλογίας ως προς το φύλλο, ηλικίας 65-75 ετών. Συμμετείχαν άτομα με κριτήριο την συγκεκριμένη ηλικία, καθώς στόχος της πτυχιακής εργασίας ήταν να χορηγηθούν οι δοκιμασίες σε ηλικιωμένο πληθυσμό. Συνήθως, σε αυτές τις ηλικίες εμφανίζονται παθήσεις όπως η άνοια και η αφασία όπου είναι φανερά τα γνωστικά ελλείμματα(Chiarelli, Menichelli & Semenza, 2007, Semenza, Pellegrin, Battel, Garzon, Meneghello & Chiarelli, 2011).

Συνεπώς, επιλέχθηκαν άτομα με φυσιολογικό ιατρικό ιστορικό με κριτήριο την συγκεκριμένη ηλικία ώστε να μπορούν να συγκριθούν οι επιδόσεις τους με τις επιδόσεις παθολογικού πληθυσμού στην συγκεκριμένη δοκιμασία σε μελλοντικές έρευνες.

Επιπροσθέτως, κριτήριο των ατόμων επιλογής αποτέλεσε και το μη παθολογικό ιατρικό ιστορικό (δηλαδή δεν συμπεριλήφθηκαν άτομα με άνοια ή που είχαν υποστεί κάποιο εγκεφαλικό επεισόδιο κατά την διάρκεια της ζωής τους και γενικότερα με οποιαδήποτε πάθηση που επηρέαζε τις γνωστικές τους ικανότητες) .

Τέλος, βασική προϋπόθεση των ενηλίκων για να μπορούν να συμμετάσχουν στην έρευνά μας ήταν το εκπαιδευτικό τους επίπεδο. Το μορφωτικό επίπεδο των συμμετοχόντων είχε ως απαραίτητη προϋπόθεση να είχαν φοιτήσει σε όλες τις τάξεις του δημοτικού σχολείου. Πολλοί από αυτούς είχαν φοιτήσει και στο γυμνάσιο ,ενώ ελάχιστοι ήταν απόφοιτοι πανεπιστημίου .Το εισόδημα και η οικογενειακή κατάσταση δεν αποτέλεσαν κριτήριο επιλογής του δείγματος.

3.3 ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Στην έρευνα συμμετείχαν άτομα τα οποία διαμένουν στο αστικό κέντρο των Χανίων Κρήτης και επίσης άτομα του νομού Θεσπρωτίας με κέντρο την πόλη της Ηγουμενίτσας.

3.4 ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ

Οι δοκιμασίες που χορηγήθηκαν ήταν οι εξής:

- Η Γνωστική Εκτίμηση του Μόντρεαλ , (Montreal Cognitive Assessment) με επιμέλεια και μετάφραση των: Κουντή .Φ Phd και Τσολάκη Μ. MD. 2006 (N. Nasreddine et al, 2005) .
- Δοκιμασία Σύνθετων Λέξεων (Καμπανάρου 2014).

Αρχικά η Γνωστική Εκτίμηση Μόντρεαλ ,ένα τεστ ευαίσθητο στην ανίχνευση γνωστικών ελλειμμάτων και διαταραχών ,χορηγήθηκε στα άτομα ηλικίας 65-75 ετών.(Nasreddine et al, 2005). Ο σκοπός χορήγησής του, ήταν να αποκλειστούν οι συμμετέχοντες με πιθανά νοητικά ελλείμματα ήπιας βαρύτητας. Η μέγιστη βαθμολογία της δοκιμασίας είναι 30 και δεχόμαστε ως φυσιολογικό ένα άτομο το οποίο έχει πετύχει βαθμολογία 26/30.

Το επόμενο βήμα αφού ολοκληρωθεί με επιτυχία η παραπάνω δοκιμασία, είναι η χορήγηση της Δοκιμασίας Σύνθετων Λέξεων (Καμπανάρου, 2014).

Η Γνωστική Εκτίμηση του Μόντρεαλ είναι μία ανιχνευτική δοκιμασία με χρόνο χορήγησης περίπου 10 λεπτά ,ανάλογα με το επίπεδο του εξεταζόμενου και οι υποδοκιμασίες που περιέχει και χορηγήθηκαν στους συμμετέχοντες είναι οι εξής:

- Σύνθετη οπτικο- νοητική ιχνηλάτηση
- Οπτικόκατασκευαστικές ικανότητες
- Οπτικοχωρικές, οπτικοκατασκευαστικές ικανότητες
- Κατονομασία
- Λεκτική μνήμη

- Εργαζόμενη μνήμη
- Εγρήγορση
- Διαδοχική αφαίρεση
- Επανάληψη προτάσεων
- Λεκτική ευχέρεια
- Αφαιρετική σκέψη
- Καθυστερημένη ανάκληση
- Προσανατολισμός σε τόπο και χρόνο

Το επόμενο βήμα αφού ολοκληρωθεί με επιτυχία η παραπάνω δοκιμασία είναι η χορήγηση της Δοκιμασίας Σύνθετων Λέξεων (Καμπανάρου, 2014).

Όσον αφορά το Δοκιμασία Σύνθετων Λέξεων (Καμπανάρου ,2014) είναι μια δοκιμασία που περιέχει υποτακτικές σύνθετες λέξεις (σχέση προσδιοριζόντος-προσδιοριζόμενου) ,της γραμματικής κατηγορίας ουσιαστικό – ουσιαστικό (π.χ ντοματοσαλάτα) και της δομής [θέμα λέξη]. Ο χρόνος χορήγησής του κυμαίνεται ανάλογα με το επίπεδο του εξεταζόμενου και οι εξεταζόμενοι εξετάστηκαν στην εξής υποδοκιμασία:

- Κατανόηση και επεξήγηση των σύνθετων λέξεων.

Η βαθμολογία των εξεταζόμενων έγινε ως εξής: Όσον αφορά την συντακτική ανάλυση (parsing) των συστατικών της σύνθετης λέξης (τροποποιητής , κεφαλή) ,η βαθμολογία ήταν 1 όταν ο εξεταζόμενος δεν ανέφερε κανένα από τα δύο συστατικά της σύνθετης λέξης, 2 όταν ο εξεταζόμενος ανέφερε μόνο τον τροποποιητή, 3 όταν ο εξεταζόμενος ανέφερε μόνο την κεφαλή και τέλος, 4 όταν ο εξεταζόμενος ανέφερε και τον τροποποιητή και την κεφαλή της σύνθετης λέξης. Επίσης, όσον αφορά την συσχέτιση της σύνθετης λέξης(*relationship*), οι εξεταζόμενοι έπρεπε να βρουν τον τρόπο που σχετίζονται τα συστατικά μέρη της π.χ η λέξη χιονάνθρωπος είναι ο άνθρωπος που είναι φτιαγμένος από χιόνι. Όσον αφορά την βαθμολογία της συσχέτισης (*relationship*), ο εξεταζόμενος βαθμολογούταν με 0 όταν δεν κατάφερε να συσχετίσει τις λέξεις και 1 όταν η συσχέτιση ήταν επιτυχής. Ο παρακάτω πίνακας δίνει μια σαφέστερη εικόνα της βαθμολογίας όσον αφορά την συντακτική ανάλυση(parsing).

Βαθμολογία για το parsing

Λέξη: ντοματοσαλάτα

Βαθμολογία	τροποποιητής	Κεφαλή
	Ντοματο	Σαλάτα
1	0	0
2	1	0
3	0	1
4	1	1

3.5 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ

Η διαδικασία συλλογής πραγματοποιήθηκε στην διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους 2015-2016. Δόθηκε στους υποψήφιους συμμετέχοντες ένα έντυπο ενημέρωσης για την συμμετοχή τους στην έρευνα της πτυχιακής εργασίας. Το έντυπο αυτό τους ενημέρωνε για τον σκοπό της έρευνας και τους διασφάλιζε την ανωνυμία της ταυτότητάς τους καθώς και για το ότι έχουν το δικαίωμα οποιαδήποτε στιγμή να διακόψουν και να αποσύρουν την συμμετοχή τους. Αφού συμφώνησαν και υπέγραψαν το έντυπο σειρά είχε η χορήγηση των δοκιμασιών.

Οι δοκιμασίες χορηγήθηκαν στα σπίτια των εξεταζόμενων σε ήσυχο περιβάλλον. Οι υποψήφιοι συμμετείχαν στις δοκιμασίες με μεγάλη προθυμία και ευχάριστη διάθεση. Στο σύνολό τους οι δοκιμασίες διήρκησαν περίπου μία ώρα, ανάλογα με το επίπεδο του εξεταζόμενου. Σε μερικές υποδοκιμασίες κρίθηκε αναγκαία η ηχογράφηση μέσω συστήματος praat για την διασφάλιση των δεδομένων. Μετά την συλλογή των δεδομένων και από τις δύο ομάδες τα δεδομένα καταχωρήθηκαν στο σύστημα excel.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Σύμφωνα με τα ευρήματα προέκυψαν ορισμένες παρατηρήσεις σχετικά με την επιρροή που ασκούν τα χαρακτηριστικά των λέξεων. Επίσης, σχετικές με τα

αποτελέσματα φάνηκαν να είναι και κάποιες συγκεκριμένες παράμετροι της διαδικασίας.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΛΕΞΕΩΝ

Στην αποσύνθεση των λέξεων έπαιξε ρόλο η συχνότητα των συνθετικών της κάθε λέξης, δηλαδή χαμηλότερη βαθμολογία κατά την αποσύνθεση συγκέντρωσαν πολλές λέξεις των οποίων ένα από τα δύο συνθετικά είχε χαμηλή συχνότητα χρήσης στη καθημερινότητα. Αντίθετα λέξεις που τα δύο συνθετικά ήταν όμοιας συχνότητας σημείωσαν μεγαλύτερη βαθμολογία. Στην διαδικασία της αποσύνθεσης το ποσοστό επιτυχίας που σημειώθηκε με την ολοκληρωμένη απάντηση για κάθε λέξη ,ήταν 82%.Ενώ το ποσοστό που σημειώθηκε με την αναφορά μόνο της κεφαλής ή μόνο του τροποποιητή ήταν 5 και 11% αντίστοιχα.

Ιδιαίτερο ρόλο κατά την συσχέτιση των συνθετικών έπαιξε η συχνότητα ύπαρξης μιας συγκεκριμένης συσχέτισης στη διάρκεια του τεστ και ευρύτερα. Φυσικά υπήρξαν λέξεις όπου η συχνότητα χρήσης τους υπερίσχυσε της συχνότητας συσχέτισής τους. Το γενικό μέσο όρο στη βαθμολογία αυτής της διαδικασίας ήταν 81%.

Παρακάτω παρουσιάζονται τα ποσοστά που σημείωσαν οι βαθμολογίες σε κάθε διαδικασία.

ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΕΣ	0.	1.	2.	3.	4.
ΑΠΟΣΥΝΘΕΣΗ		3,14 %	10,57 %	4,51 %	81,77 %
ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ	19,14%	80,85 %			

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΩΝ

Όσον αφορά το φύλλο των εξεταζόμενων δεν υπήρξε κάποια σημαντική διαφοροποίηση συνολικά στα ποσοστά επιτυχίας. Το δείγμα αποτελούνταν από δεκαεφτά άντρες και δεκαοχτώ γυναίκες, των οποίων υπολογίστηκε το μέσο όρο ξεχωριστά σε κάθε δοκιμασία για την παρατήρηση του παράγοντα του φύλλου. Τα δύο γκρουπ είχαν ίδιες επιδόσεις στη δοκιμασία αξιολόγησης του Moca. Ενώ στις διαδικασίες αποσύνθεσης και συσχέτισης, οι άνδρες σημείωσαν μεγαλύτερο ποσοστό επιτυχίας (μέσο όρο 2% και 5% αντίστοιχα)

Ένα ελάχιστο ποσοστό επιρροής είχε η ηλικία στη διαδικασία, όσον αφορά την ταχύτητα αντίδρασης. Για την παρατήρηση του παράγοντα της ηλικίας τα υποκείμενα χωρίστηκαν σε δύο γκρουπ, τους νεότερους (65-69 ετών) και τους μεγαλύτερους (71-75 ετών). Οι νεότεροι αποτελούνταν από δεκαπέντε άτομα και οι μεγαλύτεροι από δεκαοχτώ. Δύο άτομα βρίσκονταν ηλικιακά στην μέση (70 ετών) τα οποία δεν υπολογίστηκαν στο συγκεκριμένο παράγοντα.

Κατά την αξιολόγηση της ικανότητας των υποκειμένων για αποσύνθεση των λέξεων και της κατάλληλης συσχέτισης μεταξύ των συνθετικών τους, καθώς και στην δοκιμασία αξιολόγησης του Moca, τα δύο ηλικιακά γκρουπ δεν εμφάνισαν καμία διαφορά στα αποτελέσματα.

Μεγάλη σημασία είχε ο χρόνος εκπαίδευσης, καθώς τα άτομα με περισσότερα χρόνια εκπαίδευσης (>6 έτη) παρουσίασαν μεγαλύτερη επιτυχία σε όλες τις δραστηριότητες σε σχέση με τα άτομα που είχαν συμπληρώσει τα απαραίτητα για την διαδικασία έξι έτη εκπαίδευσης.

Στην δοκιμασία αξιολόγησης του Moca, το γκρουπ που διέθετε πάνω από έξι έτη εκπαίδευσης (10 άτομα), είχε ένα ελάχιστον προβάδισμα, σε σχέση με αυτούς που είχαν τελειώσει μόνο το δημοτικό σχολείο. Όσον αφορά την αποσύνθεση παρουσιάστηκε και εκεί διαφορά στα αποτελέσματα, με τους έχοντες περισσότερα χρόνια μόρφωσης να συμπληρώνουν μεγαλύτερη βαθμολογία (μέσο όρο 5%) σε αυτή την διαδικασία. Αναφορικά με την κατάλληλη συσχέτιση των συνθετικών όσοι ξεπερνούσαν τα απαραίτητα για την διαδικασία έτη είχαν και εκεί προβάδισμα στη βαθμολογία (μέσο όρο 10%).

Καθοριστική φυσικά ήταν και η επίδοση των υποκειμένων κατά την δοκιμασία αξιολόγησης του Moca, καθώς αυτοί που συμπλήρωσαν πάνω από το απαιτούμενο για την διαδικασία ποσοστό επιτυχίας, πέτυχαν συνολικά και τις μεγαλύτερες βαθμολογίες.

Αναλυτικότερα στην διαδικασία αποσύνθεσης, η διαφορά μεταξύ αυτών που είχαν συμπληρώσει την απαιτούμενη βαθμολογία στην αξιολόγηση του Moca, (24 άτομα συμπλήρωσαν το επιθυμητό 26/30) και αυτών που την ξεπέρασαν (11 άτομα συμπλήρωσαν κατά μέσο όρο 27,5/30), ήταν υπαρκτή (6% κατά μέσο όρο διαφορά στο ποσοστό επιτυχίας μεταξύ των δύο γκρουπ). Η συσχέτιση των συνθετικών, της

κάθε λέξης όπως ήταν αναμενόμενο πήγε καλύτερα (μέσο όρο 12%) για τα άτομα με μεγαλύτερη βαθμολογία στο Moca.

Παρακάτω παρουσιάζεται το σύνολο των υποκειμένων, τα χαρακτηριστικά και οι επιδόσεις τους κατά την δοκιμασία αξιολόγησης του Moca.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΩΝ ΜΕ ΧΡΟΝΙΚΗ ΣΕΙΡΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	ΦΥΛΛΟ	ΗΛΙΚΙΑ ΣΕ ΕΤΗ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΕ ΕΤΗ	ΕΠΙΔΟΣΗ MoCA ΣΤΑ 30
1.	Γυναίκα	75	6	26/30
2.	Γυναίκα	67	6	26/30
3.	Άντρας	71	6	26/30
4.	Γυναίκα	73	9	28/30
5.	Άντρας	75	12	26/30
6.	Γυναίκα	75	12	26/30
7.	Άντρας	74	12	26/30
8.	Γυναίκα	65	6	26/30
9.	Γυναίκα	68	14	28/30
10.	Άντρας	73	6	26/30
11.	Γυναίκα	72	12	26/30
12.	Γυναίκα	75	16	28/30
13.	Άντρας	69	6	26/30
14.	Γυναίκα	68	6	26/30
15.	Άντρας	67	6	27/30
16.	Γυναίκα	66	6	26/30

17.	Γυναίκα	65	9	26/30
18.	Γυναίκα	65	6	28/30
19.	Άντρας	65	9	27/30
20.	Γυναίκα	65	6	26/30
21.	Γυναίκα	67	6	26/30
22.	Άντρας	72	6	27/30
23.	Άντρας	75	6	26/30
24.	Άντρας	73	6	27/30
25.	Άντρας	70	6	26/30
26.	Άντρας	75	6	26/30
27.	Άντρας	70	6	27/30
28.	Γυναίκα	67	6	26/30
29.	Γυναίκα	72	6	26/30
30.	Γυναίκα	68	6	26/30
31.	Γυναίκα	66	6	26/30
32.	Άντρας	67	6	26/30
33.	Άντρας	73	6	28/30
34.	Άντρας	65	6	26/30
35.	Άντρας	73	9	27/30
M.O		70 έτη	7,5 έτη	26,5/30

5.ΣΥΖΗΤΗΣΗ

5.1 ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΛΕΞΕΩΝ

Στη συγκεκριμένη έρευνα χρησιμοποιήθηκαν μόνο σημασιολογικά διαφανή σύνθετα. Ένα άλλο χαρακτηριστικό των λέξεων που χρησιμοποιήθηκαν για την συγκεκριμένη διαδικασία, αποτελούσε η ύπαρξη του δείκτη σύνθεσης –ο-, καθώς με βάση την μορφολογία των συνθετικών τους εντάσσονται στα σύνθετα με δομή θέμα-λέξη. Όσον αφορά τα γραμματικά χαρακτηριστικά τους αυτές αποτελούνταν από τον συνδυασμό ουσιαστικό-ουσιαστικό. Οι λέξεις εντάσσονται στα ενδοκεντρικά σύνθετα (η κεφαλή βρίσκεται εντός της εσωτερικής δομής), γεγονός από το οποίο προκύπτει και η σχέση εξάρτησης των συνθετικών που εντάσσει αυτομάτως τις σύνθετες λέξεις μας στα υποτακτικά σύνθετα. Η έρευνα λοιπόν εστιάζει σε λέξεις στις οποίες υπάρχει σχέση προσδιορίζοντος (τροποποιητής) και προσδιοριζομένου κεφαλή, με την κεφαλή να βρίσκεται στην δεξιά πλευρά της λέξης όπως συμβαίνει ευρύτερα στην ελληνική (Ράλλη, 2005)

5.2 ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

Στην αποσύνθεση των λέξεων, επειδή ήταν μια διαδικασία κατά την οποία το υποκείμενο έπρεπε αφού ακούσει την σύνθετη να αναφέρει την κεφαλή και τον τροποποιητή που την συνθέτουν ξεχωριστά ως ολοκληρωμένες λέξεις, στην συγκεκριμένη δραστηριότητα ρόλο έπαιξε η συχνότητα των συνθετικών της κάθε λέξης. Χαμηλότερη βαθμολογία κατά την αποσύνθεση συγκέντρωσαν πολλές λέξεις των οποίων ένα από τα δύο συνθετικά είχε χαμηλή συχνότητα χρήσης στην καθημερινότητα, ενώ λέξεις που τα δύο συνθετικά ήταν όμοιας συχνότητας σημείωσαν μεγαλύτερη βαθμολογία. Αυτό το δεδομένο συνδέεται κατά κάποιον τρόπο με τη θεωρία Levelt (2005), όσον αφορά την επίδραση της συχνότητας των συστατικών μερών μιας λέξης με την διαφορά ότι οι δικές του παρατηρήσεις διαμορφώθηκαν από δραστηριότητες κατονομασίας λέξεων.

Επιπροσθέτως στο πέρας της πιλοτικής έρευνας παρατηρήθηκε ότι τα υποκείμενα πιο συχνά παρέλειπαν την κεφαλή και ανέφεραν μόνο τον τροποποιητή, που σημαίνει ότι αντιλαμβάνονταν την σχέση προσδιορίζοντος –προσδιοριζομένου και θεωρούσαν αναγκαίο να αναφέρουν μόνο το πρώτο, καθώς το δεύτερο είχε κατά κάποιον τρόπο ήδη αναφερθεί από τον εξεταστή (εφόσον η λέξη είχε κέντρο την κεφαλή).

Το γεγονός ότι στην συγκεκριμένη δραστηριότητα μεγαλύτερο ποσοστό συμπλήρωσαν οι ολοκληρωμένες απαντήσεις (που ανέφεραν κεφαλή και τροποποιητή και η αμεσότητα με την οποία απαντούσαν τα υποκείμενα δημιουργεί μια συμφωνία με την υπόθεση Libben(2010), περί μορφολογικής διαφάνειας των

σύνθετων λέξεων , η οποία υπαγορεύει ότι ως αποτέλεσμα της επεξεργασίας της κατανόησης της γλώσσας και της παραγωγής ,η νοητική αναπαράσταση για τα μέρη μιας σύνθετης λέξης αναπτύσσεται από ανεξάρτητα λεξήματα (συχνά ανεξάρτητες λέξεις)που αντιστοιχούν στις αρχικές τους μορφές. Επομένως, η ταχύτητα αντίδρασης και η υψηλή βαθμολογία, των υποκειμένων στη διαδικασία δείχνει μια οικειότητα με αυτή και δημιουργεί το συμπέρασμα ότι τα ανεξάρτητα λεξήματα σχηματίζονται άμεσα , γιατί μέσω αυτής της διαδικασίας επεξεργάζονται την λέξη που άκουγαν και κατόπιν έδιναν την απάντηση.

Όσον αφορά την διαδικασία κατά την οποία τα υποκείμενα έπρεπε να αναφέρουν με ποιο τρόπο σχετίζονται τα δύο συνθετικά μεγάλο ρόλο είχε η συχνότητα της σχέσης. Στην περίπτωση κατά την οποία ένας τρόπος σύνδεσης της κεφαλής και του τροποποιητή έτεινε να εμφανίζεται πιο συχνά κατά την αξιολόγηση , οι λέξεις που περιείχαν αυτή τη συσχέτιση ήταν πιο ψηλά σε βαθμολογίες .Αντίθετως, οι λέξεις που είχαν πιο χαμηλή σε συχνότητα συσχέτιση τόσο στο τεστ όσο και στην καθημερινότητα, είχαν μικρότερα ποσοστά επιτυχίας.

Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να αναφερθεί η θεωρία CARIN και η έρευνα των Gagne & Shoben (1997), σύμφωνα με τις οποίες η υψηλή συχνότητα σχέσης συνδυασμών του τροποποιητή, συνδέεται με πιο εύκολη ερμηνεία μιας λέξης, σε σύγκριση με την χαμηλή συχνότητα σχέσης συνδυασμών. Αντίθετα, η σχέση συχνότητας της κεφαλής δεν έχει καμία επίδραση στην ερμηνεία λέξεων. Στη συγκεκριμένη έρευνα με υπήρξε επαναλαμβανόμενα κάποιοι τροποποιητές ή κάποια κεφαλή προκειμένου να παρατηρηθεί ποια η συχνότητα συσχέτισης συνδέεται με μεγαλύτερα ποσοστά επιτυχίας, υπήρξαν όμως ορισμένες επαναλαμβανόμενες συσχετίσεις στις οποίες συγκεντρώθηκαν τα μεγαλύτερα ποσοστά.

5.3 ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΩΝ

Όπως είδαμε και παραπάνω το φύλλο δεν εμφάνισε κάποια σημαντική σημασία στα ποσοστά, απλά οι άντρες τα πήγαν καλύτερα στην συσχέτιση και στην αποσύνθεση. Το ζήτημα είναι πως λόγω του μικρού ποσοστού διαφοράς δεν μπορούμε να φτάσουμε σε κάποιο συγκεκριμένο συμπέρασμα με ασφάλεια ,καθώς πιθανόν να αποτελεί κάποιο τυχαίο γεγονός.

Η ηλικία επίσης δεν φάνηκε να έχει επίδραση στα αποτελέσματα, φυσικά ήταν μικρό το εύρος των ηλικιών που εξετάστηκε. Ο παράγοντας της ηλικίας όμως φάνηκε να επηρεάζει ευρύτερα την επίδοση σε συγκεκριμένες λέξεις οι οποίες, θεωρούνται πιο σύγχρονες λόγω του ότι αντιστοιχούν σε σχετικά νεοαποκτηθέντα αντικείμενα στη καθημερινότητα. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα μικρότερες επιδόσεις σε αυτές τις λέξεις και από τα δύο γκρουπ. Αντίθετα λέξεις με περισσότερα χρόνια ύπαρξης στο λεξιλόγιο παρουσίασαν μεγαλύτερη βαθμολογία.

Ο παράγοντας της εκπαίδευσης φάνηκε να επηρεάζει περισσότερο τη δυνατότητα συσχέτισης των συνθετικών. Αυτό είναι πολύ λογικό δεδομένου ότι όσα

πιο πολλά χρόνια μόρφωσης διαθέτει ένα άτομο , τόσο πιο ανεπτυγμένο λεξιλόγιο διαθέτει , έτσι μπορεί να αναγνωρίσει πληθώρα λέξεων . Επιπλέον ,η γνώση της σημασίας των περισσότερων λέξεων , οδηγεί στην ευκολότερη εύρεσή της.

Γενικά η επίδοση κατά την δοκιμασία αξιολόγησης του Moca, αποτέλεσε τον πιο σημαντικό παράγοντα επιρροής μεταξύ των χαρακτηριστικών των υποκειμένων. Αυτό βρίσκει την εξήγησή του στο γεγονός ότι η αξιολόγηση του Moca περιλάμβανε μέσα δοκιμασίες μνήμης, λεξιλογίου, λογικής και ευρύτερες γνωστικές ικανότητες.

Η αναγνώριση λέξεων χρειάζεται πλούσιο λεξιλόγιο και εγρήγορση κυρίως όταν πρόκειται για σύνθετες λέξεις που δεν χρησιμοποιούνται ευρύτερα. Η διαδικασία της αποσύνθεσης κάνει χρήση της μνήμης, καθώς ο εξεταζόμενος καλείται να χωρίσει την σύνθετη που του δίνεται, χρησιμοποιώντας όμως τα συνθετικά που έχει ακούσει και όχι συνώνυμα. Στη συνέχεια, έρχεται η διαδικασία συσχέτισης η οποία κάνει χρήση της λογικής και της ευρύτερης γνώσης για τον κόσμο ,εκεί το υποκείμενο καλείται να βρει πως συνδέονται τα συνθετικά.

Αυτά τα χαρακτηριστικά σε συνδυασμό με την γενικά υψηλή γνωστική λειτουργία για την αντίληψη της ζητούμενης επεξεργασία των λέξεων, είχαν ως αποτέλεσμα την έντονη συσχέτιση μεταξύ των βαθμολογιών που συμπληρώθηκαν στην αξιολόγηση του Moca και των δραστηριοτήτων αποσύνθεσης-συσχέτισης.

5.4 ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

Μια σημαντική παράμετρο της διαδικασίας αποτέλεσε η εξοικείωση με την εκάστοτε διαδικασία. Κατά την δοκιμασία της αποσύνθεσης η εξοικείωση με την διαδικασία συνέλαβε κατά πολύ στα αποτελέσματα, καθώς ανεξάρτητα από τα χαρακτηριστικά των λέξεων και των εξεταζόμενων, τα υποκείμενα παρουσίαζαν άνοδο στα ποσοστά επιτυχίας όσο προχωρούσε η διαδικασία. Η αιτιολόγηση του παραπάνω φαινομένου βρίσκεται στο γεγονός ότι οι εξεταζόμενοι παρόλο που λάμβαναν σαφείς οδηγίες για την διαδικασία ,αλλά και παραδείγματα προτού ξεκινήσουν, κατανοούσαν καλύτερα τις επιθυμητές απαντήσεις αφότου έμπαιναν σε εφαρμογή αυτής και λάμβαναν τις απαραίτητες διορθώσεις.

Η συσχέτιση των συνθετικών επίσης σημείωσε άνοδο στα ποσοστά επιτυχίας ευρύτερα προς το τέλος της διαδικασίας σε σύγκριση με την αρχή.

5.5 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ

Όπως αναφέρεται και παραπάνω χρησιμοποιήθηκαν, για τις ανάγκες της πιλοτικής έρευνας, λέξεις με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά ως προς την σημασιολογία, τη μορφολογία, τη γραμματική και την κατηγορία στην οποία ανήκουν. Το ποσοστό επίδοσης ήταν συγκεκριμένο ως προς αυτό το είδος λέξεων, θα άξιζε όμως να παρατηρηθεί κατά πόσο λέξεις με διαφορετικά χαρακτηριστικά σε όλες τις ενότητες, δημιουργούν μεγαλύτερες ή μικρότερες επιδόσεις σε διαδικασίες επεξεργασίας σύνθετων λέξεων.

Ένας άλλος παράγοντας που πρέπει να μελετηθεί μεθοδικά, είναι αυτός της επίδρασης της συχνότητας των συνθετικών κατά τις διαδικασίες της επεξεργασίας και εκφοράς των σύνθετων λέξεων, και πιο συγκεκριμένα, η επιρροή που δέχονται η κεφαλή και ο τροποποιητής ξεχωριστά (από τη συχνότητα) σε διαδικασίες ονομασίας και αποσύνθεσης. Ξεχωριστά επίσης οφείλει να μελετηθεί η σχέση συχνότητας συνδυασμών του τροποποιητή από την σχέση συχνότητας των συνδυασμών της κεφαλής, προκειμένου να φανεί ποιο από τα δύο συστατικά συνδέεται με την ταχύτερη και ευκολότερη ερμηνεία των λέξεων.

Ένα ζήτημα που ίσως να προέκυψε από την αξιολόγηση αντρών και γυναικών, είναι ότι ενδέχεται ότι το καθένα από τα δύο φύλα να μπορεί να ανταπεξέλθει καλύτερα σε συγκεκριμένες διαδικασίες επεξεργασίας των σύνθετων λέξεων, λόγω των γενικευμένων δεξιοτήτων που μπορεί καθένα από τα δύο γένη να κατέχει περισσότερο. Επομένως θα μπορούσε να ερευνηθεί το ενδεχόμενο, οι γυναίκες για παράδειγμα να έχουν μεγαλύτερο λεξιλόγιο, άρα να ανταποκρίνονται καλύτερα σε δοκιμασίες ονομασίας, ενώ οι άντρες να χρησιμοποιούν περισσότερο την λογική που χρειάζεται στη συσχέτιση.

Άλλο φαινόμενο που δημιουργεί ενδιαφέρον, είναι το σχετικά μικρό προβάδισμα στο ποσοστό επιτυχίας των ατόμων που είχαν καλύτερες προδιαγραφές, κατά την δραστηριότητα της αποσύνθεσης. Οι έχοντες περισσότερα χρόνια μόρφωσης και αυτοί που πέτυχαν μεγάλη βαθμολογία στην αξιολόγηση του Moca, παρουσίαζαν αξιοσημείωτη διαφορά στην επίδοση της συσχέτισης, από τα αντίστοιχα γκρουπ σύγκριση. Ενώ στην διαδικασία της αποσύνθεσης, δεν υπήρξε έντονη διαφορά, γεγονός που ίσως υπαγορεύει ότι η αποσύνθεση δεν κάνει ιδιαίτερη χρήση συγκεκριμένων δεξιοτήτων, σε σχέση με άλλες διαδικασίες. Μελλοντικές μελέτες λοιπόν θα μπορούσαν να εστιάσουν στην επιρροή των γνωστικών ικανοτήτων και της εκπαίδευσης, σε κάθε μια από τις διαδικασίες επεξεργασίας λέξεων ξεχωριστά.

Ο πληθυσμός που ερευνηθήκε στην συγκεκριμένη έρευνα ήταν 35 φυσιολογικοί γνωστικά ενήλικες μεταξύ 65 με 75 ετών, με εκπαίδευση έξι έτη τουλάχιστον. Προκειμένου να υπάρξουν ασφαλή συμπεράσματα σε σχέση με την επεξεργασία των σύνθετων λέξεων θα πρέπει να γίνουν έρευνες με περισσότερα άτομα, με μεγαλύτερο εύρος ηλικιών, με μεγαλύτερο εύρος εκπαίδευσης. Επίσης στο εξωτερικό όσον αφορά την επεξεργασία των σύνθετων λέξεων οι περισσότερες μελέτες και τα πειράματά τους έχουν επικεντρωθεί σε μη υγιή άτομα και συγκεκριμένα σε άτομα με αφασία και λιγότερες έρευνες έχουν εστιάσει την προσοχή τους σε άτομα με

Alzheimer και δυσλεξία. Οπότε για την καλύτερη κατανόηση των διαδικασιών που κάνει ο ανθρώπινος εγκέφαλος κατά την επεξεργασία των σύνθετων λέξεων, θα πρέπει να μελετηθεί τόσο ο τυπικός, όσο και ο μη τυπικός πληθυσμός.

6.ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Συμπερασματικά σε όλες τις διαδικασίες επεξεργασίας σύνθετων λέξεων γίνεται φανερή η επίδραση της συχνότητας των λέξεων. Συγκεκριμένο ρόλο παίζουν και τα χαρακτηριστικά των συμμετοχόντων σε μια διαδικασία , με την εκπαίδευση και τις γνωστικές λειτουργίες να συνδέονται άμεσα με τις επιδόσεις αντίληψης και εκφοράς των λέξεων. Τέλος, τα ποσοστά συνδέονται άμεσα και με το αξιολογητικό εργαλείο, καθώς και από το πόσο ακριβές και σαφές είναι το εργαλείο αξιολόγησης. κρίνεται το αν τα αποτελέσματα θα αντιστοιχούν 100%στις επιδόσεις των υποκειμένων που υπόκεινται σε μια διαδικασία.

Στην ελληνική έχει υπάρξει ελάχιστη διερεύνηση όσον αφορά τα σύνθετα και την διαδικασία επεξεργασίας τους , αποτελεί παρόλα αυτά ένα θέμα το οποίο μπορεί να ερευνηθεί από πολλές πλευρές και για πολλούς σκοπούς. Στη συγκεκριμένη μελέτη χρησιμοποιήθηκε ένα διαγνωστικό εργαλείο το οποίο βρίσκεται υπό διαμόρφωση. Εφαρμόστηκε σε ένα δείγμα πληθυσμού, ώστε να γίνει φανερό κατά πόσο αυτό το δείγμα μπορεί να ανταπεξέλθει σε αυτές τις διαδικασίες και πιθανές δυσκολίες που παρουσιάζονται. Κατόπιν σκοπός ήταν να παρατηρηθούν οι διεργασίες για την επεξεργασία των σύνθετων. Η συγκεκριμένη έρευνα είναι πιλοτική, αποτελεί δηλαδή την αρχική φάση ώστε να διερευνηθεί η ανάγκη για πιθανές αλλαγές των λέξεων ή της διαδικασίας της συγκεκριμένης αξιολόγησης. Υπήρξαν λοιπόν παρατηρήσεις οι οποίες και σημειώθηκαν τόσο ως προς την δραστηριότητα του εγκεφάλου, όσο και ως προς τα χαρακτηριστικά του αξιολογητικού εργαλείου που χρησιμοποιήθηκε. Τα παραπάνω όμως αποτελούν κομμάτι μιας πειραματικής φάσης και χρειάζονται περαιτέρω μελέτη και τελειοποίηση.

7. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αναγνωστάκης Μ.(1956). Τα Ποιήματα. Αθήνα, ιδιωτική έκδοση.
- Allen, M.R (1978). Morphological investigations. Ph.D. Diss. University of Connecticut.
- Badecker W.(2001). Lexical composition and the production of compounds:Evidence from errors in naming .Language and cognitive processes 16:4, 337-366.<http://dx.doi.org/10.1080/01690960042000120>
- Bauer L.(1998).When is a sequence of two nouns a compound in English?English language and Linguistics, 2, pp65-86.http://journals.cambridge.org/abstract_S1360674300000691
- Bloomfield L.(1933). Language. New York : Hol
- Γνωστική Εκτίμηση του Μόντρεαλ ,(Montreal Cognitive Assessment) με επιμέλεια και μετάφραση των: Κουντή .Φ Phd και Τσολάκη Μ. MD. 2006 (N. Nasreddine al,2005t.
- Chierelli V.,Manichelli A.,Semenza C.(2007).Naming compound in Alzheimer's disease.Department of psychology.University of Trieste Italy.
- Δοκιμασία σύνθετων λέξεων (Καμπανάρου,2014)
- Fiorentino R.& Poeppel (2007).Compound words and structure in the lexicon. Language and cognitive processes 22:7, 953-1000,DOI:10.1080/01690960701190215.
- Fromkin V. ,Rodman R., Hyams N. (2005) Εισαγωγή στη μελέτη της γλώσσας. Αθήνα. Εκδόσεις Πατάκη Fiorentino R.& Poeppel (2007).Compound words and structure in the lexicon. Language and cognitive processes 22:7, 953-1000,DOI:10.1080/01690960701190215.
- Gagne C.L & Spalding T.L (2009).Constituent integration during the processing of compound words: Does it involve the use of relational structures?Journal of memory and language 60, 20-35.
- Harald Baayen R.(1994). Productivity in language production. Language and cognitive processes, 9:3,447-469,DOI: 10.1080/01690969408402127.
- Heidrum B., Levelt W.J.M & Baayen R.H(2005). Max Planck Intitute for Psycholinguistics.

- Jacobs C.L& Dell G.S (2014). 'hotdog', not 'hot' 'dog': the phonological planning of compound words. *Language ,cognition and Neuroscience*. 29:4,512-523.DOI:10.1080/23273798.2014.892144.
- Libben G.(2014). The nature of compound : A psychocentric perspective. *Cognitive Neuropsychology*.31:1-2,825.DOI:[10.1080/02643294.2013.874994](https://doi.org/10.1080/02643294.2013.874994).
- Maguire P. , Maguire R. & Cater A.W.S(2010).The influence of interactional semantic patterns on the interpretation Noun-Noun compounds. *Journal of Experimental Psychology: Learning, memory and cognition*.Vol.36.No.2.288-297.
- Mcgregor K.K , Rost G. C. , Guo L.Y & Sheng L.(2010). What compound words mean to children with specific language impairment.University of Iowa, 31,463-487.
- Νικολού Κ. (2003). Μορφολογική και φωνολογική ανάλυση των μονολεκτικών σύνθετων της ελληνικής. Πτυχιακή εργασία .Πανεπιστήμιο Αιγαίου . Ρόδος.
- Παυλίδου Θ. Σ(2009). Επίπεδα γλωσσικής ανάλυσης . Ινστιτούτο Νεοελληνικών σπουδών. Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη.
- Ράλλη Α.(2007). Η σύνθεση των λέξεων. Αθήνα. Εκδόσεις Πατάκη.
- Ράλλη Α.(2005). Μορφολογία . Αθήνα . Εκδόσεις Πατάκη.
- Ralli A. & Karasimos A. (2009) .The role of constraints in Greek compound formation . Patras working papers in Linguistics . *Journal Gengo Kenkyu* ,135.
- Ralli A. (2008). Compound Markers and Parametric Variation. *Language Typology and Universals (STUF)* 61: 19-38.
- Ralli A. (1992). Compounds in Modern Greek. *Rivista di Linguistica* 4: 143- 174.
- Ralli A.(2010) .Compounding versus Derivation, University of Patras.Department of Plilology.
- Ralli, A.(2009) Modern greek vv dvandva compounds: A linguistic innovation in the history of indoeuropean languages 1. *Word structure* 2:48-68(1).
- Σεφέρης Γ.(1940) Τετράδιο γυμνασμάτων Β'.
- Semenza C.& Luzzatti C.(2014). Combining words in the brain: The processing of compound words. Introduction to the special issue

.Cognitive Neuropsychology . 31:1-2, 1-7, DOI:
10.1080/02643294.2014.898922.

- Semenza C.,Pellegrin S.Battel I.,Garzon M.,Meneghello M.,Chierelli V.,2011.Compounds in different aphasia categories: A study on picture naming.Journal of clinical and experimental neuropsychology.33(10),1099-1107.
- Taft M. & Forster K.I (1976) .Lexical storage and retrieval of polymorfemic and polysyllabic words.Journal of verbal learning and verbal behavior , Monash University 15,607-620.